

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE
ZNANOSTI

Diplomski rad

**LUTKARSKE PREDSTAVE KAO OBLIK AKTIVNOSTI ZA
DJECU NA DJEČJEM ODJELU KNJIŽNICE I ČITAONICE
KUTINA**

Ivana Vlašić

Mentorica: izv.prof.dr.sc Ana Barbarić

Zagreb, 2018.

SADRŽAJ

Sažetak	3
1. Uvod	4
2. Narodne knjižnice	5
3. Uloga narodnih knjižnica za bebe, djecu predškolske dobi, osnovnoškolske dobi i mlade	8
3.1. Bebe i djeca rane dobi kao korisnici narodne knjižnice	9
3.2. Djeca osnovnoškolske dobi kao korisnici narodne knjižnice.....	11
3.3. Mladi kao korisnici narodnih knjižnica.....	12
4. Dječji odjeli narodnih knjižnica	14
5. Dječji odjel Knjižnice i čitaonice Kutina	15
6. Lutkarske predstave na dječjem odjelu Knjižnice i čitaonice Kutina	17
6.1 Zašto lutkarske predstave?	17
6.2 Lutkarska družba „Kutko“	18
6.3 Kako nastaju lutkarske predstave u knjižnici?	18
6.3.1. Tekstovi za predstave	19
6.3.2 Izrada lutaka	20
6.3.3. Scena	23
6.3.4.Uvježbavanje lutkarske predstave	24
7. Promidžba, posjetitelji i izvedba	25
8. Ciljevi	27
9. Gostovanja	28
10. Lutkarske predstave u brojkama	30
11. Posjetitelji o predstavama u Knjižnici i čitaonici Kutina	31
12. Zaključak	33
13. Popis literature	35
14. Popis slika	37
15. Popis priloga	38

Sažetak

Narodne knjižnice na svojim dječjim odjelima organiziraju različite kulturno-edukativne aktivnosti za djecu. U kutinskoj Knjižnici i čitaonici 10 godina aktivno djeluje lutkarska družba „Kutko“ organizirajući lutkarske predstave za djecu. Knjižničari pišu tekstove, izrađuju lutke, scenu, glume i animiraju lutke. Osnovni cilj je dovesti što više djece u prostor knjižnice, pružiti im što više aktivnosti i sudjelovati u njihovom cjeloživotnom obrazovanju.

Ključne riječi: igrokaz, lutke, scena

Summary

Public libraries organize different cultural and educational activities for children on their childrens departments. Librarians in Kutina have formed a puppet troop and offer puppet shows for children for 10 years. They write texts, make puppets, design stage and also act in shows. Main goal is to attract children to library, offer them different activities and be support for their lifelong learning.

Keywords: puppet show, puppets, stage

1. Uvod

Tehnološko doba u vidu mnogobrojnih svakodnevnih novosti na mobitelima, televizijskim programima, koji su prilagođeni svim uzrastima djece, sve više odvlače djecu od čitanja knjiga. Roditelji su prezaposleni i često zaokupljeni vlastitim životima pa nemaju vremena čitati djeci i uvesti ih u taj novi svijet.

Kultura čitanja knjiga u padu, osobito kod djece. Djecu treba svakodnevno poticati na čitanje. Roditelji bi trebali biti ti koji će odgojiti djecu u obzirna i osjećajna bića, a knjige i čitanje su ključni dio tog odgoja. Najbolji put kojim će djeca zavoljeti čitanje je da im se odmalena čita, čak i kada nauče čitati sami. Drugi važan činitelj je taj da se djecu što prije nauči kulturi dolaska u knjižnicu.

Knjižnice kao obrazovna, kulturna i informacijska središta zajednica u kojima djeluju informiraju i obrazuju svoje korisnike, osiguravaju pristup informacijama i znanju te pružaju kulturne sadržaje kojima se korisnici služe kako bi se informirali, zabavili ili za potrebe obrazovanja i cjeloživotnog učenja. Dječji odjeli narodnih knjižnica svojim uslugama, programima i aktivnostima pokušavaju kod djece razviti ljubav prema knjizi, svijest o važnosti točnih i provjerenih informacija i cjeloživotnog učenja, a stručno osoblje tih ustanova trudi se osigurati primjeren prostor i pružiti potrebne usluge svojim korisnicima koristeći raznoliku građu, multimedije i tehnologiju kako bi promicalo pravo djeteta na igru i učenje, razvilo jezične vještine svojih korisnika, pozitivno utjecalo na njihovo obrazovanje, potaklo čitanje u djece i naviku posjeta knjižnici te korištenje ponuđenih usluga, prostora i opreme.

Aktivnosti koje knjižnice provode kako bi djecu dovele u prostor knjižnice, zadržala ih kao korisnike i potaknula na čitanje su raznolike. Organiziraju se pričaonice i različite radionice.

U kutinskoj Knjižnici i čitaonici već desetak godina djeluje lutkarska družba Kutko, uveseljava mališane grada i tako ih potiče na ponovni dolazak u Knjižnicu, na razvijanje kreativnosti i mašte, ali i kulturi odlaska u „kazalište“.

2. Narodne knjižnice

Narodna knjižnica je organizacija koju osniva, podržava i financira određena zajednica putem lokalne, regionalne ili nacionalne vlasti ili putem nekog drugog oblika organizacije. Ona osigurava pristup znanju, informacijama, cjeloživotnom učenju i djelima mašte pomoću niza izvora i službi, a na raspolaganju je svim članovima zajednice bez obzira na njihovu rasu, nacionalnost, dob, spol, religiju, jezik, invaliditet, ekonomski i radni status te obrazovanje.¹

Naglasak je na otvorenosti, pristupu svima uključujući nabavu raznovrsne građe kako bi se zadovoljila potreba svih korisnika knjižnice: djece, mladeži, odraslih i starijih osoba.

Pružanje usluga svima, promicanje pismenosti i čitanja, pružanje provjerenih informacija, promicanje cjeloživotnog učenja i usavršavanja neke su od osnovnih zadaća narodnih knjižnica. Prema IFLA-inom i UNESCO-ovom Manifestu za narodne knjižnice zadaće su:

- Stvaranje i jačanje čitateljskih navika kod djece
- Podupiranje osobnog obrazovanja za koje se odlučuje pojedinac, kao i formalnog obrazovanja na svim razinama
- Stvaranje mogućnosti za osobni kreativni razvitak
- Poticanje mašte i kreativnosti djece i mladih
- Promicanje svijesti o kulturnom nasljeđu, uvažavanje umjetnosti, znanstvenih postignuća i inovacija
- Osiguranje pristupa kulturnim izvedbama svih izvedbenih umjetnosti
- Gajenje dijaloga između među kulturama i zastupanje kulturnih različitosti
- Podupiranje usmene predaje
- Osiguranje pristupa građana svim vrstama obavijesti o svojoj zajednici
- Pružanje primjerenih informacijskih usluga lokalnim poduzećima, udrugama i interesnim skupinama
- Olakšavanje razvitka informacijskih vještina i računalne pismenosti
- Podupiranje i sudjelovanje u programima razvijanja pismenosti namijenjenih svim dobnim skupinama i iniciranje takvih programa, kad je potrebno²

---

¹ IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. str. 15

² Isto str.106.

Kada govorimo o korisniku knjižnice taj termin se odnosi na osobe koje su već korisnici usluga koje knjižnica pruža, ali i za potencijalne tj. buduće korisnike. Knjižnične usluge moraju biti dostupne svima, a korisnik sam odlučuje hoće li i koje će usluge knjižnice koristiti. Sastavnice koje su važne za djelotvornost narodne knjižnice su:

- Identificiranje potencijalnih korisnika
- Analiza korisničkih potreba
- Razvijanje usluga za pojedine grupe ili pojedince
- Uvođenje politike skrbi o korisnicima
- Promicanje obrazovanja korisnika za korištenje knjižnice
- Suradnja i razmjena građe
- Razvijanje elektroničkih mreža
- Osiguravanje pristupa službama i uslugama
- Osiguravanje prostora za knjižnicu³

Sve dobne skupine moraju moći pronaći građu za svoje potrebe (djeca, mladež, odrasli, starije osobe). Zbirke i službe moraju uz tradicionalnu građu, obuhvaćati i sve odgovarajuće medije i suvremene tehnologije.⁴

Vodeći računa o potrebama cjelokupne zajednice knjižnica skuplja i analizira važne informacije o lokalnoj zajednici i njezinim potrebama te prema rezultatima planira i utvrđuje politiku djelovanja. Ona se mijenja kako se mijenjaju potrebe zajednice.

Prema tim rezultatima knjižnica nudi niz usluga koje zadovoljavaju potrebe korisnika:

- Posudbu knjiga i druge građe
- Korištenje knjiga i druge građe u prostoru knjižnice
- Pružanje obavijesti u tiskanom ili elektroničkom obliku
- Informacijsku službu i usluge rezervacije
- Informacijske usluge o zajednici
- Obrazovanje korisnika za korištenje knjižnice uključujući i podršku programa opismenjavanja

---

³ Isto str.42

⁴ Isto str.105

- Organiziranje raznih programa i događanja
- Suvremene komunikacijske alate kao što su blogovi, sms poruke i društvene mreže za referentne usluge i odnose s javnošću⁵

Knjižnica mora podupirati i promicati aktivnosti koje potiču čitanje, pisanje jer su one preduvjet za integraciju i aktiviranje u društvu. Suradnja sa školama i drugim obrazovnim ustanovama je vrlo bitna jer povećava broj korisnika i pomaže učenicima u stjecanju novih znanja, ali i nastavnicima u organizaciji nastavnih sadržaja.

Knjižnica bi trebala biti mjesto susreta i druženja. Ona već dugo nije „tiho“ mjesto gdje svatko u svojem kutku čita i piše već je postala mjesto raznih zajedničkih aktivnosti (radionice, književne večeri, tematska predavanja, izložbe).

Organiziranjem aktivnosti i iskorištavanjem svojih izvora narodna knjižnica treba ohrabrivati umjetnički i kulturni razvoj ljudi svih dobnih skupina. Knjižnica je ujedno važan društveni centar formalnog i neformalnog okupljanja pojedinca i skupina.⁶

Jedna od važnih uloga knjižnice je razvijanje informacijske pismenosti korisnika.

Pronalaženje, vrednovanje i korištenje informacija je ključna komponenta cjeloživotnog učenja. Organiziranjem različitih radionica i edukacija za korištenje računala, Interneta knjižnica potiče informacijsku pismenost, naročito kod osoba koji nisu polazili škole i fakultete ili kod starijih osoba.

Vrlo je važno da korisnik knjižnicu prepozna kao riznicu znanja, da rado dolazi i koristi prostor i usluge.

U Republici Hrvatskoj djeluje 249 narodnih knjižnica. Najveći dio njih je samostalan (141), a dio je u sastavu drugih knjižnica (77) ili ustanova (31)⁷

Narodne knjižnice nisu ravnomjerno raspoređene već ovise o osnivačima općini, gradu ili županiji i njihovim financijskim sredstvima. Financijski problem je vidljiv u preuređenju, proširenju , a posebice u izgradnji što je primjer i kutinske Knjižnice koja je smještena u 250 m² sa spremištem 50 m² u kojem je smješteno 70 000 jedinica knjižnične građe.

---

⁵ Isto str.43

⁶ Isto str.47

⁷ Nacrt Strategije hrvatskog knjižničarstva 2016.–2020. URL:
<https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=1850> (2018.12.4)

3. Uloga narodnih knjižnica za bebe, djecu predškolske .dobi, osnovnoškolske dobi i mlade

„Ljubav prema čitanju počinje u ranoj dobi ako ju potičete te činite čitanje zabavnim. Uzmite predah ili promijenite pristup ako čitanje ikad postane neželjeno ili frustrira djecu te pokažite djeci koliko vi volite čitati.“

Claire Zaruba

Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj propagira da ogranak narodne knjižnice treba imati odjel za djecu i mladež, a središnja općinska ili gradska narodna knjižnica mora raspolagati odjelom za djecu predškolskog uzrasta s igrotekom te odjelom za djecu i mladež što uključuje slobodan pristup sa čitaonicom i slušaonicom.⁸

Kao jednu od najosjetljivijih korisničkih skupina moguće je izdvojiti najmlađe korisnike knjižnica koji su ujedno i jedna od najbrojnijih korisničkih populacija. Djeca čine jednu trećinu ukupne korisničke populacije u narodnim knjižnicama.⁹

Djetinjstvo je doba u kojem djeca najintenzivnije uče, najbrže se razvijaju, usvajaju temeljne spoznaje i koncepte stoga je važno posebnu pažnju posvećivati izvorima koji se nude i preporučuju djeci i za djecu te programima i uslugama koji se za njih osmišljavaju.

Poticati čitanje i ljubav prema knjizi narodna knjižnica svakako može na način da osigura prostor, sadržaje i građu koji će biti zanimljivi i atraktivni djeci, ali i mladima, kao i kompetencijom knjižničnih djelatnika koji će se prilagoditi djeci i mladima. Sukladno tome, dječji knjižničari, osim općenitih znanja i vještina koje moraju posjedovati sve vrste knjižničara, trebaju imati i niz specifičnih znanja i vještina kako bi najmlađim korisnicima knjižnica osigurali izvore, usluge i programe na najvišoj razini.

Usluge koje narodne knjižnice pružaju djeci trebaju biti jednake onima kao i za odrasle te trebaju osigurati i zadovoljiti istraživačke, osjetilne i pismene potrebe djece. Zbog toga bi knjižničari i ostalo osoblje trebalo knjižnicu približiti životu ljudi u zajednici. To se postiže suradnjom s ostalim ustanovama, odgovarajućim strukama te roditeljima.

---

⁸ Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 59(1999) URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_06_58_1071.html. (11.02.2017.)

⁹ Stričević I, Martinović I. :Kompetencije dječjih knjižničara : koliko poznaju literaturu za svoje korisnike<https://hrcak.srce.hr/118012>

3.1 Bebe i djeca rane dobi kao korisnici narodne knjižnice

U počecima razvoja dječjeg knjižničarstva u Hrvatskoj knjižnice su bile usmjerene samo onim korisnicima koji znaju čitati. Tijekom razvoja ta se strategija mijenjala od usluga koje su knjižnice pružale samo onoj djeci za koju se smatralo da mogu sudjelovati u kulturnim i odgojno-obrazovnim aktivnostima, dakle na djecu stariju od tri godine, a ne na njihove roditelje¹⁰ sve do pojave Konvencije o pravima djeteta UN-a 1989.godine¹¹ koja je naglasila pravo svakog djeteta na kvalitetno odrastanje i utjecala na IFLA-ine Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu mlađe dobi koje navode:

„ U povezanosti obiteljskog čitanja i cjeloživotnog učenja, slobodan pristup besplatnim narodnim knjižnicama za djecu mlađu od tri godine osnovno je ljudsko pravo i preduvjet razvijanja numeričkih vještina i pismenosti kasnije u životu“¹²

Bebe i djeca predškolske dobi ne mogu samostalno koristiti usluge koje pružaju narodne knjižnice pa su ciljne skupine uslugama za najmlađe:

- Bebe i djeca rane dobi (djeca mlađa od tri godine)
- Roditelji i drugi članovi obitelji
- Staratelji
- Odgajatelji
- Zdravstveni djelatnici
- Druge odrasle osobe koje se bave djecom, knjigama i medijima¹³

Dječje knjižnice ili dječji odjeli knjižnica trebaju imati za cilj ostvarivanje prava svake bebe i djeteta rane dobi na okruženje koje uključuje igračke, knjige, multimediju i izvore namijenjene njima i njihovim roditeljima te drugim odraslim osobama koje se bave malom djecom, stvaranje okruženja bogatog tiskanom građom kako bi se poticala ljubav prema čitanju, osiguravanje ranog pristupa razvoju vještina korištenja tehnologije i multimedije, osiguravanje građe koja odražava kulturnu raznolikost u društvu, poticanje razvoja govora kod beba i djece rane dobi, razvijanje jezične i dvojezične vještine, informiranje roditelja i

---

¹⁰ Stričević, Ivanka; Čunović, Kristina. Knjižnične usluge za djecu rane dobi i roditelje u Hrvatskoj. Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 56, 3(2013), str. 47-66.

¹¹ Konvencija o pravima djeteta (1989) https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2017/05/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta_full.pdf

¹² Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi, Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008, str.13

¹³ Isto, str.14.

drugih osoba koje se bave malom djecom o važnosti čitanja/čitanja naglas za razvoj jezičnih vještina i vještina čitanja, uključivanje i obrazovanje roditelja za čitanje naglas i korištenje knjiga i druge građe te razvijanje roditeljskih vještina potrebnih za unapređivanje djetetova razvoja i predčitalačkih vještina, uključivanje roditelja i odgajatelja i informiranje o građi primjerenoj za određenu dob djeteta te upoznavanje s izvorima koji su im dostupni u njihovoj narodnoj knjižnici, uvođenje pričanja priča koje će djecu, njihove roditelje i odgajatelje upoznati s drugim obiteljima i kulturama, razvijati naviku uspješnih posjeta knjižnici koje će voditi uspješnoj cjeloživotnoj pismenosti, posredovanje informacija i zagovaranje onih koji žive s bebama i djecom rane dobi, te onih koji se za njih brinu i koji ih odgajaju, sada i u budućnosti, osiguravanje toplog, srdačnog i sigurnog prostora za djecu i njihove obitelji.¹⁴

Širokim izborom građe i aktivnosti narodne knjižnice pružaju djeci prostor u kojem mogu biti dio knjižnične zajednice što predstavlja rano socijalno iskustvo. Knjižnice trebaju biti otvorene svoj djeci i stoga je prijeko potrebno osigurati dostupnost građe i usluga svima. Raznovrsnost građe od taktilnih do zvučnih slikovnica prilagođenih dječjoj dobi magnet su koji privlači djecu u prostor knjižnice. Osim građe bitno je osigurati raznovrsna kulturno-edukativna događanja: pričaonice, čitaonice, slušaonice ili specifične aktivnosti kao što su lutkarske predstave koje organizira Knjižnica i čitaonica Kutina.

Populariziranje čitanja provodi se i kroz mnoge projekte. Jedan od takvih je i UNICEF-ova kampanja „Čitaj mi“¹⁵ koja se provodi od 2013. u suradnji s Hrvatskim knjižničarskim društvom – Komisijom za knjižnične usluge za djecu i mladež, Hrvatskim pedijatrijskim društvom, Hrvatskim čitateljskim društvom, Hrvatskom udrugom istraživača dječje književnosti te Hrvatskim logopedskim društvom s ciljem čitanja djetetu već od njegova rođenja stvarajući emocionalnu vezu djeteta s osobom koja mu čita, ali i što raniji odlazak u lokalnu narodnu knjižnicu.

---

¹⁴ Isto, str.14.

¹⁵ Čitaj mi <http://www.citajmi.info/kampanja/>

3.2. Djeca osnovnoškolske dobi kao korisnici narodne knjižnice

Kada dijete krene u školu i savlada vještinu čitanja samo bira građu za čitanja i razvija svoj čitalački ukus. Važna zadaća dječjih knjižnica i dječjih odjela da osiguravanjem širokog izbora građe i aktivnosti pružaju djeci mogućnost da osjete radost čitanja i uzbuđenje otkrivanje znanja i djela mašte. Djecu, ali i roditelje treba podučavati kako da što bolje iskoriste mogućnosti koje im pruža knjižnica te da razviju vještine korištenja tiskane i elektroničke građe.¹⁶

Cilj je osigurati djetetu pristup informacijama, razvijati djetetov kulturni razvoj, kreativnost, maštu, uključiti ga u lokalnu zajednicu, jačati njegovo samopouzdanje, razvijati talente i vještine, ponuditi sadržaje koji će biti djeci atraktivni i zanimljivi, suvremeni i primjereni njihovoj dobi.

Drugi važan činitelj je prostor knjižnice namijenjen djeci. Organizacija i oprema prostora dječjih odjela/knjižnica mora, za razliku od odjela za odrasle koji posuđuju korisnici skloniji individualnom korištenju knjižnice, poticati na druženje.¹⁷ Knjižničari koji rade na dječjim odjelima trebali bi osim poznavanja knjižničarske struke, poznavati dječju psihologiju i razvoj, teorije razvoja čitanja i promocije čitanja, umjetničke i kulturne mogućnosti, sadržaje u knjigama za djecu i na drugim medijima.

Bitna je suradnja sa školskim knjižnicama u kojoj se ostvaruju brojni programi i aktivnosti narodnih knjižnica kao što su zajednički književni susreti, obilježavanje važnih datuma, lektirni kvizovi, sat lektire u knjižnici, kreativne radionice, upisi učenika prvih razreda u narodnu knjižnicu...

Svi ti činitelji su vrlo bitni jer ako dijete u ovoj dobi zavoli knjigu i čitanje s velikom će radošću posjećivati lokalnu knjižnicu te postati njezin redoviti korisnik.

---

¹⁶ Smjernice za knjižnične usluge za djecu : knjižnične usluge za djecu - važnije no ikada za djecu i njihove obitelji diljem svijeta / IFLA [i.e. International Federation of Library Associations and Institutions], Sekcija za djecu i mladež. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. str. 3.

¹⁷ Stričević, Ivanka; Hela Čičko; Đurđica Križanić Delač. Knjižnične službe i usluge za djecu u hrvatskim narodnim knjižnicama : razvoj, stanje i perspektive. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 1, (2006.), 22-36.

3.3. Mladi kao korisnici narodnih knjižnica

Kako bi djecu kao članove i korisnike usluga knjižnice zadržali i u dobi odrastanja, potrebno je omogućiti prijelaz s usluga za djecu na usluge za odrasle i to na temelju jedinstvenih potreba za mlade.

Smjernice za knjižnične usluge za mlade navode ovih 10 ciljeva koji trebaju poslužiti knjižnicama kao okvir za razvoj usluga za mladež:

1. Knjižnica jasno podržava pravo mladih na sloboda pristup knjižničnoj građi i izvorima informacija i poštuje pravo mladih ljudi na odabir informacija koje odgovaraju njihovim potrebama, bez cenzure.
2. Knjižnični program za mlade djelotvorno se provodi u skladu s primjerima dobre prakse.
3. Sredstva namijenjena programima i uslugama za mlade pravedno su raspodijeljena.
4. Knjižnično osoblje poznaje razvoj mladih i građu primjerenu njihovoj dobi, uključujući mlade ljude s posebnim potrebama.
5. Knjižnica pruža široki izbor suvremene građe koja je zanimljiva mladima kako bi poticala cjeloživotno učenje, pismenost, motivaciju za čitanjem i razvoj čitatelja.
6. Knjižnica posjeduje građu koja zadovoljava obrazovne potrebe mladih.
7. Knjižnica mladim ljudima pomaže steći vještine potrebne za uspješno korištenje cjelokupne knjižnične građe i pomaže im u informacijskom i informatičkom opismenjavanju.
8. Knjižnica potiče razvoj mladih ljudi tako što im omogućuje sudjelovanje u planiranju i provedbi knjižničnih programa i usluga za mladež te im daje prigodu da dobrovoljno pomažu drugima.
9. Knjižnica osigurava prostor namijenjen isključivo mladima koji im je privlačan i koji odražava njihov životni stil.
10. Knjižnica surađuje s ostalim ustanovama i organizacijama i zajednici kako bi podržavala sve vidove zdravog i uspješnog razvoja mladih.¹⁸

---

¹⁸Smjernice za knjižnične usluge za mladež : prerađeno izdanje Smjernica koje je 1996. objavio Stalni odbor Sekcije knjižnica za djecu i mladež / priređivači Pat Muller i Ivan Chew ; Web 2.0 i knjižnične usluge za mladež : uvod za knjižničare / priredio Ivan Chew. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009. str. 12.

Tinejdžerima je potrebno posvetiti posebnu pozornost jer mnogi upravo u tom životnom razdoblju prestaju s čitanjem neobavezne literature. Knjižničari i drugi stručnjaci, kojima je poznat psihički i emocionalni razvoj mladih ljudi, trebali bi mladež uvoditi u svijet raznovrsnih knjiga u skladu s njihovim promjenjivim interesima.¹⁹

To je vrlo važno jer današnja mladež odrasta u vremenu medija pa su stoga vrlo bitne kompetencije knjižničara, stalno osmišljavanje novog, kako bi bili aktivni i pouzdani u pronalaženju kvalitetnih informacija.

Postoje različiti načini kojima možemo tu dobnu skupinu zadržati u knjižnici, a to je da im omogućimo aktivno stvaranje i osmišljavanje programa i knjižničnih usluga: odabir građe (knjige, časopisi, stripovi, elektronička građa, stripovi), osiguravanje prostora za razne sadržaje i druženja, pristup webu, čitateljski klubovi...

---

¹⁹ Smjernice za knjižnične usluge za mladež. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009., str.12

4. Dječji odjeli narodnih knjižnica

Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi, propisuju sljedeće: „...knjižnica treba neprestano odgovarati na promjene u društvu te zadovoljavati informacijske i kulturne potrebe djece, kao i njihove potrebe za zabavom i razonodom.“²⁰ Svakome djetetu treba osigurati pravo na:

- Informaciju
- Funkcionalnu, vizualnu, digitalnu i medijsku pismenost
- Kulturni razvoj
- Razvoj vještina i navika čitanja
- Cjeloživotno učenje
- Kreativne programe u slobodno vrijeme

Upravo to nude dječji odjeli narodnih knjižnica. Kroz vrijeme se mijenjala njihova uloga od ograničavanja članstva samo na djecu koja znaju čitati do danas kada se nabavlja raznolika građa od slikovnica, igračaka i multimedije. Odjeli s vremenom prestaju biti samo prostori u kojima djeca čitaju i uče, dobivaju potrebne informacije, te postaju mjesta u kojima će oni provoditi kvalitetno slobodno vrijeme. Uloga dječjih odjela važna je i nezaobilazna jer su dječji odjeli mjesta gdje djeca često ostvaruju prvi dodir s knjigama. Kvalitetan dječji odjel i kompetentan knjižničar osiguravaju budućnost narodnih knjižnica jer od djeteta stvaraju neumornog istraživača, a pomažu mu napraviti i prve korake u svijetu elektroničkih medija.

---

²⁰ Smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi, Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008. str. 15.

5. Dječji odjel knjižnice i čitaonice Kutina

Iako je smješten na svega 50 m², taj mali „kutak“ Knjižnice, aktivnostima koje se neprestano na njemu događaju, pokušava približiti djeci knjigu i čitanje. Tako se od „običnog“ posudbenog odjela (*slika 1*) pretvara u izložbeni prostor (*slika 2*) prostor održavanja književnih susreta (*slika 3*) i prostor odigravanja lutkarskih predstava (*slika 4*)

Slika 1: Dio dječjeg odjela Knjižnice i čitaonice Kutina

Slika 2: Dječji odjel preuređen za održavanje izložbe

Slika 3: Dječji odjel preuređen za književni susret

Slika 4: Dječji odjel preuređen za održavanje lutkarskih predstava

Na ovom malom prostoru se održavaju sve aktivnosti, kako svakodnevne poput izložba slikovnica i knjiga za najmlađe „Stoliću prostri se“, tako i one tematske poput književnih susreta, likovnih i kreativnih radionica, programa Vrtić u gostima, izložba dječjih radova i održavanja lutkarskih predstava.

6. Lutkarske predstave na dječjem odjelu knjižnice i čitaonice Kutina

6.1 Zašto lutkarske predstave?

Scenska emocija lutka je pokretač kod djece. Pokrenut će djetetov govor, komunikaciju, maštu, želju za likovnim stvaranjem, za pokretom i sve će stvaralačke snage ujediniti, intelektualno uključiti, kombinirati, ispreplesti, osloboditi i roditi nešto lijepo, kvalitetno i korisno²¹

Lutke su oduvijek bile nešto što je privlačilo djecu. Dijete je emotivno vezano za lutku (bez obzira o kojoj se vrsti radi) već od najranije dobi. Rijetko koja igračka zaokupi toliko djetetovu pažnju kao lutka te one često znaju biti posrednik u komunikaciji djece i odraslih.

Lutka je djetetu živi prijatelj bez kojeg bi mu život bio pust i prazan. Iako dijete poznaje pravi lik lutke, odnosno zna da je to neživi predmet kojim rukuje čovjek, ono intenzivno doživljava sve situacije kroz koje lutka prolazi, potiskujući u svijesti činjenicu da je lutka stvar.²²

Znači lutka nije djetetu samo prijatelj u igri već pomoću nje analizira pojave oko sebe i bolje razumije sebe i svoj odnos prema svijetu povezujući dječju igru s djetinjstvom i snovima.

Lutka može i smije sve ono što dijete ne smije.

Lutka koja je oživljena, personificirana, djecu vodi u jedan drugi svijet, u svijet mašte, bajki u kojima je sve moguće i dozvoljeno. Upravo to je ono što privlači djecu jer lutkarstvo kao scenska umjetnost sa sobom povlači govor, glumu, ples, pjesmu i igru. Ta dinamika dječju pažnju usmjerava prema pozornici na kojoj se sve odigrava i potiče strepnju što će se dalje dogoditi.

To je prepoznato i u kutinskoj Knjižnici. Iz potrebe i želje da što više djece posjećuje prostor Knjižnice, nastala je i lutkarska družba „Kutko“, 2004. godine.

---

²¹ Kraljević, Anica-Ana. Lutka iz kutka. Zagreb: Naša djeca, 2003.

²² Šimunov, Meri, Lutkarski igrokazi nepresušni su izvor dječjeg stvaralaštva
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanakid&_clanak_jezik=52134

Slika 5: Jedna od lutkarskih radionica na početku djelovanja družbe. Na slici je Dora Budić

6.2 Lutkarska družba „Kutko“

Voditeljice Lutkarske družbe „Kutko“ su knjižničarke, u početku Katarina Budić, profesorica hrvatskog jezika, a kasnije, sve do danas, Jadranka Del Ponte, nastavnica hrvatskog jezika. One su pisale tekstove te adaptirale tekstove poznatih bajki, a lutke je izrađivala Jadranka Del Ponte. Prvih pet godina lutkarska družba je okupljala djecu, njih četrdesetak i u tom periodu nastalo je 14 predstava koje su izvedene 60 puta (Ružno pače, Piko u Svemiru, Nuredni bubamarac, Čarobnjakov štapić..) Prvi glumci s lutkama bila su djeca koja su se igrala, družila u prostoru Knjižnice i vrlo ponosno glumila za drugu djecu.

„Već početkom 2009. godine lutkarska radionica počinje okupljati odrasle: knjižničarke, profesorice, ekonomistice, nije važno zanimanje, važno je znati ponovo biti dijete. Tako su se „Kutku“ pridružile: Irena Bojko, Kornelija Marošević, Sebina Migić i naša umirovljena knjižničarka Justina Mraković.“²³

Tijekom idućih godina izmjenjivali su se animatori lutaka, neki odlazili iz Družbe, a neki dolazili. Vjera Huić-Pendeš, Suzana Pomper, Gordana Maly, Kata Crnac i Luko Del Ponte, zadužen za tehničku podršku. U Družbu sam se uključila 2012. (iako nisam imala stalno zaposlenje) i ostala do danas.

6.3. Kako nastaju lutkarske predstave u knjižnici?

Lutkarske predstave koje organizira Knjižnica i čitaonica Kutina su drugačije, autentične i jedinstvene jer sve izrađuju knjižničari: tekstove, lutke, scenu i animiraju lutke. Predstave koje se stvaraju u Knjižnici su lutkarsko- igrane, a lutke koje se koriste su većinom štapne lutke. Trajanje predstave je oko četrdesetak minuta što je optimalno za zadržati dječju pažnju. Tomu pridonose i mijenjanje kulisa scene, nekada i više puta, izmjenjivanje glazbenih dijelova, lutkarskih i glumačkih. Veliko je iznenađenje kad se glumac pojavi na dimnjaku,

²³ Jadranka Del Ponte: Knjižničarstvo u prvom licu jednine Spiritus Movens, Kutina 2014

ispadne iz ormara ili se pojavi sa sabljom (gusar), često se u tom trenutku čuju uzdasi, smijeh i žamor. Godišnje nastanu 4 predstave. Prostor Knjižnice je premalen za sve posjetitelje pa se svaka predstava izvede preko 20 puta. Dakle, u 10 godina postojanja lutkarske radionice bilo je više od 300 izvedbi, a pogledalo ih je više od 15 000 posjetitelja.

Tekstove, scenu i lutke piše i izrađuje knjižničarka i voditeljica Družbe Jadranka Del Ponte. Napisala je preko 30 tekstova, izradila dvjestotinjak lutaka, koje je kao njihov autor poklonila Knjižnici tako je Zbirka lutaka postala fond knjižnice jer su sve lutke inventarizirane i katalogizirane.

„Kada sam pišeš tekst, lakše ti je izraditi lutke, scenu, a i znaš kako bi trebala lutkarska predstava izgledati. Vjerujem da su lutkarske probe naporne jer želim vidjeti „bajku“ koju sam stvorila u svojoj mašti. Ako djeca vide to isto, uspjele smo“.²⁴ Napisala je Jadranka Del Ponte u knjizi Knjižničarstvo u prvom licu jednine.

6.3.1. Tekstovi za predstave

Tekstovi su prilagođeni djeci i njihovoj svakodnevici te uvijek nose neku poruku. Likovi u igrokazima su najčešće životinje i nestvarna bića: vile, vilenjaci, zmajevi.... Vrlo rijetko su to ljudi i djeca, ali spominju se u tekstu sa svojim dobrim i lošim osobinama. Jednostavni dijalozi pristupačni su djeci s čestim igrama riječima kojima se stvaraju nesporazumi među likovima i postižu elementi humora. Gotovo uvijek je uključen element koji potiče djecu na čitanje, bilo da se radi o poticanju na čitanje neke bajke ili njezinog autora. Predstave su problemske i interaktivne što uključuje djecu u ples, pjevanje, traženje odgovora, što njima predstavlja izazov i razvija njihovo samopouzdanje jer sudjeluju u rješavanju problema koje pred njih stavljaju lutke, a time se stvara zajedništvo među djecom. Svaka predstava ima pouku, a nerijetko su teme vezane i uz ekologiju čime se kod djece budi osjećaj za očuvanjem prirode i njenih ljepota. Ponekad uz lutke, na scenu stupaju i živi likovi. Tako se i u animatorima lutaka probudi dijete pa postaju vile, vatrogasci, gusari, mornari, klaunovi ...

Prema tekstovima izdane su dvije slikovnice Jadranke Del Ponte „Baka Mrazica, sedam patuljaka, i... šapni mi, šapni“ i „Šumski požar, zeko Mrkvić i čarobni grah“.

---

²⁴ Jadranka Del Ponte: Knjižničarstvo u prvom licu jednine Spiritus Movens, Kutina 2014

6.3.2. Izrada lutaka

Lutke su izrađene od različitih materijala: platno, papir, karton, kaširani baloni,... različitog su oblika i veličine. Osim lutaka na štapu, izrađene su i plošne lutke. Ponekad se koriste i „žive“ lutke za koje se kostimi izrađuju i šivaju u Knjižnici. Svaka lutka je posebna, i prilikom izrade svake pazi se na detalje (slike 6 i 7).

Slika 6 i 7 : Jadranka izrađuje lutke

Sve lutke, izrađene za potrebe predstava, njih 197, dio su Zbirke lutaka Knjižnice. Na slici je prikaz bibliografskog zapisa jedne od lutaka.

Pregled zapisa: 458045922 : Del Ponte, Jadranka, 1956- / Bumbar

Radnje Razno Pomoć Export

Tagovi:

Polje	\$	I2	OpisTaga	Sadržaj
000			Identifikator zapisa	Kodirani podaci
100	a		Opći podaci za obradu	Kodirani podaci
117	a		Kodirani podaci za trodimenzionalni	Kodirani podaci
200	a	1	Glavni stvarni naslov	Bumbar
200	b	1	Opća oznaka građe	Viševrsna građa
200	f	1	Prvi podatak o odgovornosti	Jadranka Del Ponte
210	a		Mjesto izdavanja i/ili raspačavanja	Kutina
210	c		Nakladnik i/ili raspačavatelj	Knjižnica i čitaonica Kutina
210	d		Godina izdavanja i/ili raspačavanja	2011
215	a		Posebna oznaka građe i opseg	1 igrčka
215	c		Druge materijalne pojedinosti	u bojama
215	d		Dimenzije	70 cm
300	a		Tekst napomene	Imitativna igrčka
300/1	a		Tekst napomene	Tkanina
330	a		Tekst napomene	Štapna lutka u obliku bumbara
700	3	1	Broj sloga pregledne kataložne jec	Del Ponte, Jadranka, 1956-
994	d		Interna oznaka za kontrolu	Kontrola
999	9		Vrsta građe	Igrčka

Prilog 1 Bibliografski zapis jedne od lutaka

Lutke su rađene za svaku predstavu posebno, nakon napisanog teksta tako da autorica Jadranka Del Ponte izborom materijala i oblikom naglašava njihov karakter. Zbog toga je izrađeno više lutaka iste vrste (mačak, medo, vjeverica). Posebno su zanimljive lutke iz autoričine mašte koje su vrlo nježne i bajkovite. Imena koja daje lutkama odražavaju njezinu maštovitost i kreativnost: Snovohvat, Vila Trnoružna ... Lutke su: nježne, a snažne, ozbiljne, a smiješne, vrcasto-luckaste, zbunjene, a mudre, bliske djeci i odraslima i našle su svoje mjesto u srcima kutinske djece i roditelja.

Osim štapnih lutaka za potrebe predstava izrađena je različita paleta plošnih lutaka koje su oslikane i koje većinom služe upotpunjavanju scene.

Slika 8: Lutke vile

Slika 9: Snovohvat

Slika 10: Pijetao i Kokodakalica s pilićima

Slika 11: Vlak s dinosaurima

Slika 12: Zeko mrkvić i plava vila

Slika 13: Kante i smeće

Slika 14: Plošne lutke

Slika 15: Olaf

6.3.3. Scena

Nakon što je napisan tekst i izrađene lutke, onaj mali kutak dječjeg odjela treba pretvoriti u kazališni prostor tj. izraditi scenu na kojoj će se sve odigravati. Potrebno je izraditi stabla, dvorce, oblake, morske valove, brodove... kistom i bojama, platnom, papirom, stvoriti čudesna mjesta kako bi tekst priče i lutke bile smještene u prostor koji će djeca što bolje doživjeti, izraditi prozore, učvrstiti ih, napraviti mjesto na kojem će dio kulise biti statičan.

Slika 16: Scena za predstavu Kraljica Slanomorina, gusarsko blago i....Luce

Slika 17: Scena za predstavu Šumski čuvari

Slika 18: Scena za predstavu Šumski požar Zeko Mrkić i čarobni grah

Slika 19: Scena za predstavu Zaljubljeni snjegović

Sve to zahtijeva velik trud jer se mora paziti da knjige i ostala građa bude dostupna za posudbu jer Knjižnica nema poseban prostor za odigravanje predstava, već dio dječjeg odjela se pretvara u scenu.

Scena je u svakoj predstavi drugačija, prati tijek priče pa se i mijenja nekoliko puta tijekom predstave. Tako od šume, nastane topli dom... prozori se otvaraju... nastaje cijelo more na kojem Tonči plovi u svom čamcu (*slika 20*) ili se odigrava priča pomoću sjena plošnih lutaka (*slika 21*).

Slika 20: Predstava Kraljica Slanomorina, gusarsko blago i....Luce

Slika 21: Predstava Gusar zbrkobrsk i balerina Jozefina

U gotovo svaku predstavu uključena je glazba, scenski efekti i različita rasvjeta kako bi se scena oživjela i kako bi se dio priče naglasio što je djeci vrlo zanimljivo pa vrlo često ne znaju s koje strane scene će izaći lutka ili glumac, gdje će se upaliti lampice, reflektori, a sve to pridonosi dinamici priče.

6.3.4. Uvježbavanje lutkarske predstave

Kad je tekst napisan i scena postavljena, nastupaju knjižničarke, animatorice lutaka i glumice, prema potrebi. Naporne probe, koje znaju trajati duboko u noć, ispunjene su smijehom, zgodama i nezgodama, padovima, rušenjem scene, prebacivanjem lutaka s jedne na drugu stranu kako bi se istaknule. Nekada je teško ostvariti sve zamišljeno prema tekstu pa se

mijenja ideja. Mali prostor iza pozornice ponekad je razlogom mijenjanja početnog teksta, ali i scene.

Kako se približava termin odigravanja prvih predstava, probe postaju sve češće, dinamičnije i ozbiljnije. Smijeha je sve manje, trema sve veća, ali i iščekivanje hoće li i ovoga puta zadovoljiti dječju maštu i dobiti očekivanu pozitivnu reakciju djece – smijeh.

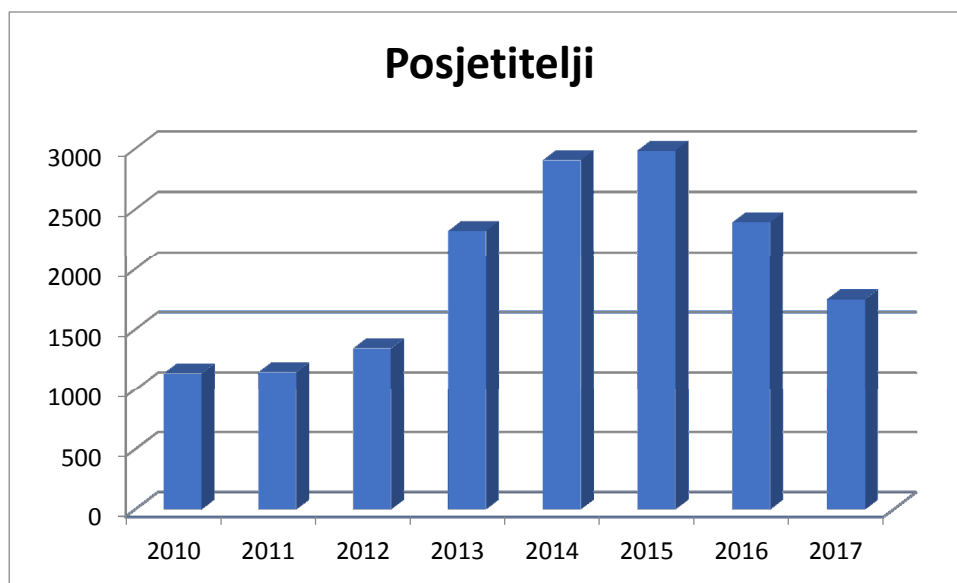
7. Promidžba, posjetitelji i izvedba

Svakoj predstavi prethodi poziv djeci za dolazak u Knjižnicu. Kako je promidžba u današnje vrijeme jako bitna za svaku se predstavu izrađuje plakat sa slikom neke od lutaka ili kostimiranog glumca, kojim se djeci najavljuje priča, izaziva znatiželja i potiče ih na dolazak. Sve plakate izrađuje Luko Del Ponte, član Družbe koji je osim izrade plakata zadužen i za scensko-tehničku podršku. Osim plakata tu je i web stranica Knjižnice, facebook profil Dječjeg odjela koji također promoviraju predstave i pozivaju djecu u Knjižnicu.

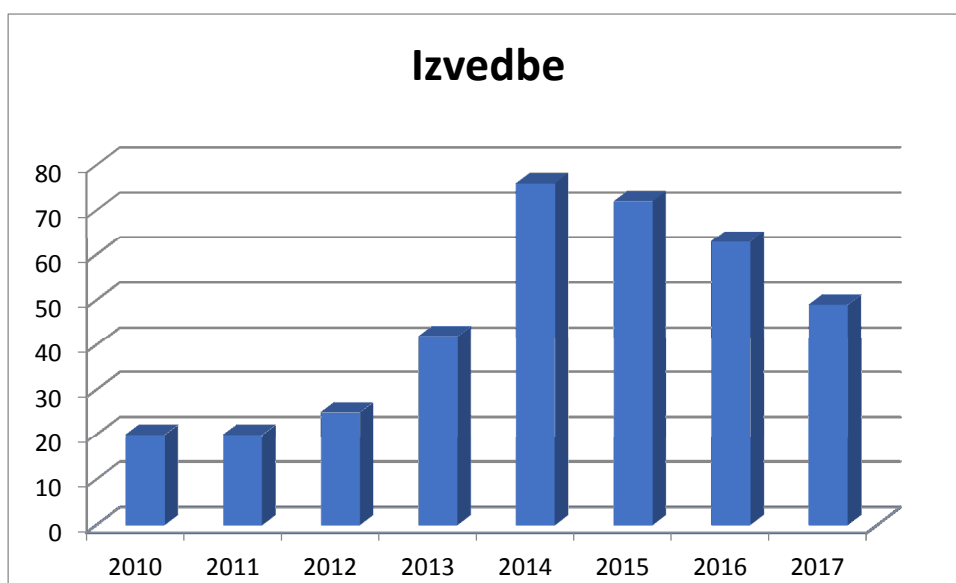

Slika 22: Promidžbeni plakati

U početku djelovanja Družbe predstave su se održavale kao lutkarske radionice u kojima se sudjelovala i glumila djeca. Od početka 2009. kada je Družba počela aktivnije djelovati, povećavao se broj posjetitelja i izvedbi. U početku se jedna predstava izvodila 3 do 4 puta i to samo za građanstvo. Od 2014. predstave u Knjižnici počela su pohađati organizirano osnovnoškolska djeca, a zatim i vrtića.

Prilog 2: Grafički prikaz broja posjetitelja u pojedinoj godini

Prilog 3: Grafički prikaz izvedbi u pojedinoj godini

Iz grafikona je vidljivo da se dolaskom organiziranih posjeta osnovnoškolske i vrtićke djece povećao broj izvedbi, a smanjio broj djece po pojedinoj predstavi. To je iz razloga što odjeli koji dolaze imaju manji broj djece pa su izvedbe brojnije. Zadnje tri godine vidljiv je pad broja izvedbi, a time i posjetitelja jer se zbog knjižničkih obaveza (revizija, selidba spremišta) smanjio broj predstava s 4 godišnje na 3. U posljednjih par godina uobičajeno je da se izvodi 4 do 6 predstava za građanstvo, a ostale po terminima javljanja škola i vrtića. Zbog ograničenog mjesta predstave se izvode i nekoliko puta tijekom dana.

Sama izvedba predstave je nešto što uveseljava knjižničare-„glumce“ i djecu jer prikazuje konačni finalni proizvod truda, maštovitu predstavu, dobro uvježbanu.

Svaka nova predstava izazov je i «lutkarima». Hoće li uspjeti čarobni svijet lutaka prikazati djeci, jesu li izveli čaroliju kako treba? Veseli smijeh djece, njihov dolazak u Knjižnicu na novu predstavu je pokazatelj uspješnosti odigrane predstave.

8. Ciljevi

Primarni cilj održavanja predstava je privući što više djece u prostor knjižnice. Vrlo često je to prvi susret s knjižnicom kao ustanovom u kojoj se osim gledanja predstave može i pročitati ili posuditi slikovnica ili knjiga. Povratak djece i učlanjenje u knjižnicu je evaluacijski pokazatelj uspješnosti.

Osim toga ciljevi su:

- razvijati maštu i kreativno izražavanje kod djece
- omogućiti djeci doživljaj odlaska u „kazalište“ kojeg u gradu nema
- socijalizacija djece
- zajednička interakcija i rješavanje problema
- istraživanje lutke kao medija
- ekološka osviještenost
- kvalitetno provođenje vremena
- odgojni elementi

9. Gostovanja

Tijekom 10 godina aktivnog rada Družbe, a nakon mnogo izvedenih predstava, počela su gostovanja. 2014. Družba je pozvana u Knjižnicu S.S.Kranjčevića u Zagreb na Smotru dječjih amaterskih kazališnih grupa. Nakon toga uslijedila su gostovanja u Vinkovcima i Gunji gdje je humanitarno izvedena predstava „Kad te ja cmoknem“ za djecu s poplavljenih područja.

Slika 23: Gostovanje u Vinkovcima

Slika 24: Gostovanje u Gunji

Nakon toga su uslijedila gostovanja u Sisku, Lipovljanima, Belišću, Garešnici, Banovoj Jaruzi, Lipiku i u kutinskom Pučkom otvorenom učilištu.

Slika 25 Prijevoz lutaka i scene

Na gostovanju se nose cjelokupna scena, lutke, rekviziti. Sve je to potrebno dobro zapakirati kako se ne bi uništilo tijekom transporta. Knjižnica nema službeno vozilo pa u bliža mjesta idemo osobnim automobilima, a za udaljena unajmljujemo kombi vozilo.

Na mjestu održavanja predstave postavlja se scena pazeći da svaki detalj kulisa izgleda kako treba. U tu svrhu koriste se razni ormariće, ljestve, lampe kako bi scena izgledala što ljepše i kako bi se djeci priču prikazala što uvjerljivije.

Slika 26: Scena sa gostovanju u Lipiku

Slika 27: Scena sa gostovanja u Lipovljanima

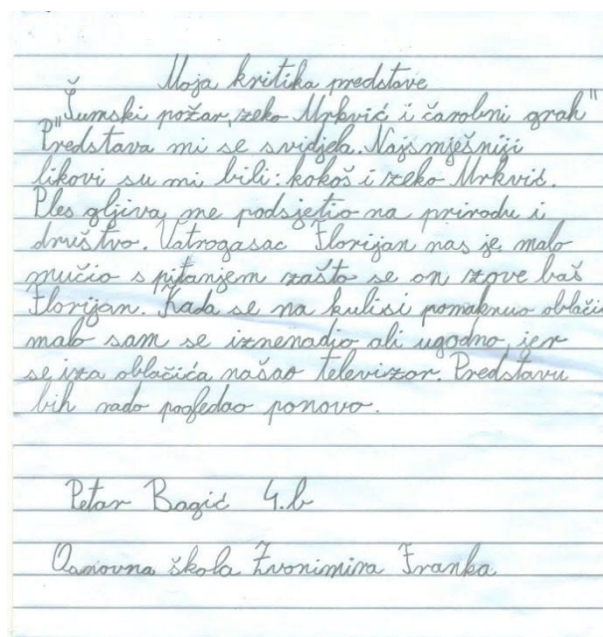
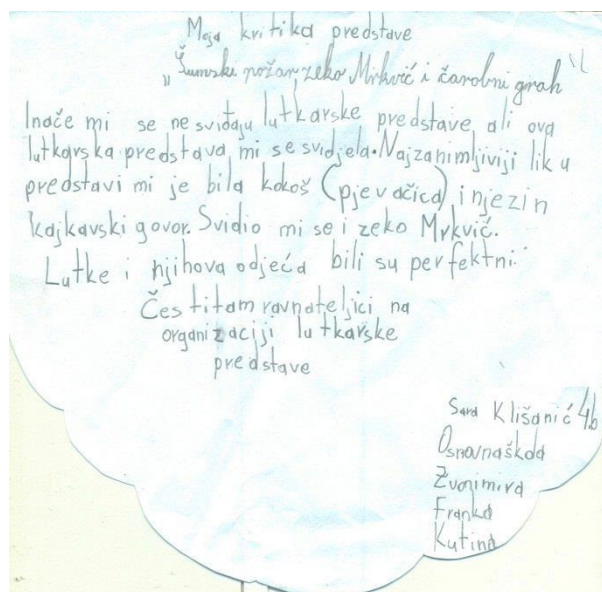
10. Lutkarske predstave u brojkama

GODINA	NASLOV	IZVEDBA	BROJ POSJETITELJA
2010.	Izgubljena vjeverica, Zaboravljene igračke, Čupko u zemlji čarobnjaka	20	1137
2011.	Božićni pahuljko, Da mi je biti morski pas, Juri, juri vlak, Šumski izbor ljepotana, Zaljubljeni snjegović	20	1148
2012.	Baka Mrazica, sedam patuljaka...šapni mi, šapni, Šumski požar, zeko Mrkvić i čarobni grah, Traži se princ, Dođi i povedi prijatelje	25	1345
2013.	Ispod pahuljaste dekice, Hej, ugasili su svjetlo, Šumski čuvari, Vitez fon Brzonogi, Mrnjaukač, jedan rep...	42	2321
2014.	Božićni prozori i posebna kutija, Kad te ja cmoknem, Kraljica Slanomorina, gusarsko blago i....Luce, Tajne jednookog ormara	76	2904
2015.	Putovanje Vodomarom, Cirkus svjetlosti, Mrazomorna bajka s pahuljastim krajem	72	2985
2016.	Vjeverica Vjerica u dolini dugorepusa, Kad vuk slavi..., Kako je Olaf dobio obitelj	63	2392
2017.	Vilinske pričalice, Gusar Zbrkobr i balerina Jozefina, Sretni božićni dimnjaci	49	1749
2018.	Jedna nogometna, Priče iz Moslavačke gore	24	925

Prilog 4 Tablica lutkarskih predstava u brojkama

11. Posjetitelji o predstavama u Knjižnici i čitaonici Kutina

Kroz deset godina aktivnog djelovanja Družbe predstave je pogledalo preko 15000 posjetitelja što u prostoru Knjižnice što na gostovanjima. Reakcije su uvijek bile većinom pozitivne, a dječje zadovoljstvo, smijeh i ponovni posjet Knjižnici su dokaz za to. Povratna informacija odgledane predstave i dječja iskrenost je najmjerodavniji pokazatelj uspješnosti. Ovo su napisali učenici nakon odgledane predstave Zeko Mrkvić i čarobni grah.

CIRKUS SVJETLOSTI U KNJIŽNICI

Objavljeno: 29. 10. 2015.

Još jedno događanje u Gradskoj knjižnici i čitaonici Belišće razveselilo je mališane grada Belišća. Naime, Knjižnica je organizirala fantastičnu predstavu za najmlađe povodom Mjeseca hrvatske knjige. U četvrtak, 29. listopada 2015. godine, Knjižnicu su posjetile knjižničarke Knjižnice i čitaonice Kutina s lutkarskom predstavom „Cirkus svjetlosti“, a djeca iz Dječjeg vrtića „Maslačak“ te učenici OŠ „Ivana Kukuljevića“ iz Belišća, područna škola Vinogradci, oduševljeno su pratila klauna, vilu, mađioničara i ostale likove iz predstave. Tekst za predstavu „Cirkus svjetlosti“ napisala je Jadranka Del Ponte, a glumci su knjižničarke iz kutinske knjižnice. Osim ove predstave, ta zanimljiva lutkarska družina osmislila je i mnoge druge predstave, koje su nebrojeno puta izvedene diljem Hrvatske.

www.belisce.hr

POŽEGA Dječji odjel Gradske knjižnice i čitaonice orio se oko podneva oduševljenim dječjim smijehom. Za to je bila zaslužna lutkarska družina "Kutko" iz Kutine koja je djeci izvela lutkarsku predstavu "Šumski požar, Zeko Mrkvić i čarobni grah", prema istoimenoj slikovnici. Mali lutkari iz lutkarskih radionica požeških osnovnih škola i sami su mogli naučiti kao izrađivati lutke, neki su i sudjelovali u predstavi. Kada je trebalo sudjelovati, sve ručice su bile

www.034portal.hr

12. Zaključak

Igrokazi za djecu su posebna vrsta književnog djela gdje se putem dijaloga među likovima ulazi u svijet u kojem djeca mogu vrlo brzo stvoriti svoj maštoviti svijet poistovjećujući se s likovima iz djela.

Nerijetko poslije predstava djeca ponavljaju njima zanimljive dijaloge, oponašaju pojedine likove i pjevaju pjesmice koje su čuli u predstavi. Igrokazima u Knjižnici i čitaonici Kutina otvaramo put dječjoj mašti temama i likovima bliskima djeci, ali ih i učimo osnovnim ljudskim vrijednostima: prijateljstvu, ljubavi, brizi o bližnjima i životinjama, važnosti obitelji, nesebičnosti, poštovanju tradicijskih i kulturnih vrijednosti, toleranciji.

Posebnost igrokaza je što u rješavanju svih problema, koje likovi imaju, sudjeluju djeca iz publike svojim prijedlozima i tako se stvara pozitivna atmosfera i zajedništvo u pomaganju drugima.

Djeca vole ovaj tip predstava pa nije nimalo čudno što sve češće u Knjižnici slušamo pitanja: „Kada će nova predstava?“ i „Gle, nova lutka, u kojoj predstavi će glumiti?“

Neprestana pitanja o novim predstavama, dolazak u knjižnicu kako bi se vidjelo lutke ili posudilo slikovnicu s likovima iz predstava, dovoljan su pokazatelj uspješnosti lutkarske družbe, ali i zadovoljstva korisnika.

No, i statistički podaci potvrđuju ostvarivanje jednog od najvažnijih ciljeva, a to je ponovni dolazak djece u Knjižnicu.

Knjižnica i čitaonica Kutina je jedina knjižnica (prema našim saznanjima) u Hrvatskoj koja ima svoju lutkarsku družbu, **svoje predstave** (od teksta, lutaka i izvedbe) i tako obogaćuje kulturni život grada, a i svih koji nas prepoznaju po tome.

Slika 28: Lutkarska družba Kutko

13. Popis literature

1. Čitaj mi <http://www.citajmi.info/kampanja>
2. Čudina –Obradović, Mira. Igrom do čitanja: igre i aktivnosti za razvijanje vještina čitanja u djece od 3. Do 10. Godine života. Zagreb: Školska knjiga, 1996.
3. Del Ponte, Jadranka. Knjižničarstvo u prvom licu jednine. Kutina: Spiritus movens 2014.
4. Del Ponte, Jadranka. Baka Mrazica, sedam patuljaka , i... Šapni mi, šapni:Zagreb: Nova knjiga Rast, 2013.
5. Del Ponte , Jadranka.Šumski požar, Zeko Mrkvić i čarobni grah ili Dođi dođi Babarogice. Zagreb: Nova knjiga Rast, 2013.
6. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.
7. IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za djecu : knjižnične usluge za djecu - važnije no ikada za djecu i njihove obitelji diljem svijeta. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.
8. IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za bebe i djecu rane dobi. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008.
- 9 .IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za mladež. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009.
10. Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice Kutina u 2009.godini: Knjižnica i čitaonica Kutina, 2010.
11. Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice Kutina u 2010.godini: Knjižnica i čitaonica Kutina, 2011.
12. Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice Kutina u 2011.godini: Knjižnica i čitaonica Kutina, 2012.
13. Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice Kutina u 2012.godini: Knjižnica i čitaonica Kutina, 2013.
14. Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice Kutina u 2013.godini: Knjižnica i čitaonica Kutina, 2014.
15. Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice Kutina u 2014.godini: Knjižnica i čitaonica Kutina, 2015.
16. Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice Kutina u 2015.godini: Knjižnica i čitaonica Kutina, 2016.
17. Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice Kutina u 2016.godini: Knjižnica i čitaonica Kutina, 2017.
18. Izvješće o radu Knjižnice i čitaonice Kutina u 2017.godini: Knjižnica i čitaonica Kutina, 2018.

19. Jelašac, Mirjana. Tajna je u lutki. Zagreb: Međunarodni centar za usluge u kulturi, 2002.
20. Konvencija o pravima djeteta (1989.) https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2017/05/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta_full.pdf (2018.12.6)
21. Kraljević, Anica-Ana. Lutka iz kutka. Zagreb: Naša djeca, 2003.
22. Nacrt Strategije hrvatskog knjižničarstva 2016.–2020. URL: <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=1850> (2018.12.5)
23. Rudman, Branka. Lutkarstvo i velikani modernizma. Zagreb: Školska knjiga, 2017.
24. Smjernice za knjižnične usluge za djecu : knjižnične usluge za djecu - važnije no ikada za djecu i njihove obitelji diljem svijeta / IFLA [i.e. International Federation of Library Associations and Institutions], Sekcija za djecu i mladež. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.
25. Smjernice za knjižnične usluge za mladež : prerađeno izdanje Smjernica koje je 1996. objavio Stalni odbor Sekcije knjižnica za djecu i mladež / priređivači Pat Muller i Ivan Chew ; Web 2.0 i knjižnične usluge za mladež : uvod za knjižničare / priredio Ivan Chew. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009. str. 12.
26. Stričević I, Martinović I. :Kompetencije dječjih knjižničara : koliko poznaju literaturu za svoje korisnike <https://hrcak.srce.hr/118012>
27. Stričević, Ivanka; Hela Čičko; Đurđica Križanić Delač. Knjižnične službe i usluge za djecu u hrvatskim narodnim knjižnicama : razvoj, stanje i perspektive. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 1, (2006.), 22-36.
28. Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. // Narodne novine 59(1999) URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_06_58_1071.html. (2018.12.)
29. Šimunov, Meri , Lutkarski igrokazi nepresušani su izvor dječjeg stvaralaštva https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanakid&_clanak_jezik=52134

14. Popis slika

Slika 1: Dio dječjeg odjela Knjižnice i čitaonice Kutina

Slika 2: Dječji odjel preuređen za održavanje izložbe

Slika 3: Dječji odjel preuređen za književni susret

Slika 4: Dječji odjel preuređen za održavanje lutkarskih predstava

Slika 5: Jedna od lutkarskih radionica na početku djelovanja družbe. Na slici je Dora Budić

Slika 6 i 7 : Jadranka Del Ponte izrađuje lutke

Slika 8: Lutke vile

Slika 9: Snovohvat

Slika 10: Pjetao i Kokodakalica s pilićima

Slika 11: Vlak s dinosaurima

Slika 12: Zeko Mrkvić i Vila

Slika 13: Kante i vreća za smeće

Slika 14: Plošne lutke

Slika 15: Olaf

Slika 16: Scena za predstavu Kraljica Slanomorina, gusarsko blago i....Luce

Slika 17: Scena za predstavu Šumski čuvari

Slika 18: Scena za predstavu Šumski požar Zeko Mrkić i čarobni grah

Slika 19: Scena za predstavu Zaljubljeni snjegović

Slika 20: Predstava Kraljica Slanomorina, gusarsko blago i....Luce

Slika 21: Predstava Gusar Zbrkobrč i balerina Jozefina

Slika 22 : Promidžbeni plakati

Slika 23: Gostovanje u Vinkovcima

Slika 24: Gostovanje u Gunji

Slika 25: Prijevoz lutaka i scene

Slika 26: Scena sa gostovanju u Lipiku

Slika 27: Scena sa gostovanju u Lipiku

Slika 28: Lutkarska družba Kutko

Izvor- sve fotografije su iz arhive Knjižnice i čitaonice Kutina

15. Popis priloga

Prilog 1: Bibliografski zapis jedne od lutaka

Prilog 2: Grafički prikaz broja posjetitelja u pojedinoj godini

Prilog 3: Grafički prikaz izvedbi u pojedinoj godini

Prilog 4: Tablica lutkarskih predstava u brojkama